

Prosess-rutine for sikring av at barn med nedsatt funksjonsevne får individuell tilrettelegging i barnehage

Formål

Retningslinjen beskriver kommunens rutiner og ansvar for å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får rett til et egnet individuelt tilrettelagt barnehage tilbud jf. kravene i barnehagelovens § 37, saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven og barnekonvensjonen artikkel 3.

Anvendelsesområde

Retningslinjen skal:

- Sikre at kommunen fanger opp barn med nedsatt funksjonsevne som kan ha rett til tilrettelegging
- Sikre at kommunen undersøker om barn med nedsatt funksjonsevne har rett på individuell tilrettelegging
- Sikre at kommunen fatter vedtak om individuell tilrettelegging jf. § 37
- Sikre at kravet til innhold i vedtakene er jf. saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven og barnekonvensjonens artikkel 3

Ansvar

- *Kommunen* er ansvarlig for å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne som er bosatt i kommunen får rett til individuell tilrettelagt barnehage tilbud.
- *Virksomhet barnehage*, ved koordinator for spesialpedagogisk team (og rådgiver) er delegert myndighet til å fatte vedtak etter § 37.

Beskrivelse av gjennomføring

Fange opp om barn kan ha rett til individuell tilrettelegging:

- *Kommunen* gir opplysninger om barns rett til individuell tilrettelegging i barnehagen på hjemmesiden.
- *Kommunen* gir ved behov foreldre, opplysninger om barns rett til individuell tilrettelegging i barnehagen i forbindelse med barnehageopptak.
- *Barnehagen* gir ved behov foreldre, opplysninger om barns rett til individuell tilrettelegging i barnehagen, i forbindelse med barnehageopptak eller når det viser seg at barn har/får behov etter barnehagestart.
- *Virksomhet barnehage* har faste møter med kommunale og private barnehager der informasjon om tilrettelegging og saksbehandlingen drøftes etter behov.
- *Kommunen har en samhandlings modell, Bedre Tverrfaglig Innsats (BTI)*, som steg for steg beskriver hva en barnehage skal gjøre når de er bekymret /har uro for et barn, se BTI- veileder for barnehage.
- *Kommunen* har et *tverrfaglig ressursteam* for foreldre, barnehage og tverrfaglige samarbeidspartnere. I tverrfaglig ressursteam drøftes og vurderes saker med et tverrfaglig blikk. I dialog med foreldre og barnehage drøfter *tverrfaglig ressursteam* om det bør igangsettes hjelpetiltak og eventuelt hvilke.
- *Kommunen* oppfordrer barnehagen til å drøfte saker der man er tvi, i *tverrfaglig ressursteam* før det sendes søknad om individuell tilrettelegging.

- Dersom foreldrene eller barnehagen mener barnet trenger hjelp, sender foreldrene i samarbeid med barnehagen søknad om individuell tilrettelegging til kommunen.
- Søknadskjema om individuell tilrettelegging finnes sammen med informasjonen på kommunens hjemmeside.
- Foreldrene kan søkes hele året, søknader behandles fortløpende.

Undersøke om barn med nedsatt funksjonsevne har rett på individuell tilrettelegging og opplyse saken tilstrekkelig:

- I kommunens søknadskjema skal foreldre/barnehagen:
  - o Gi faktaopplysninger om barnet, foreldre og barnehagen
  - o Beskrive barnets avdeling, antall barn, barnas alder, antall ansatte, ansatte kompetanse
  - o Beskrive det fysiske miljøet i barnehagen
  - o Beskrive barnehagens kompetanse til å tilrettelegge for barnet
  - o Beskrive hvordan barnehagen tilrettelegger for barnet i det ordinære tilbudet jf. barnehagelovens § 2 og rammeplanens kapittel 7.
  - o Beskrive barnets behov for individuell tilrettelegging utover barnehagens plikt til tilrettelegging jf. barnehagelovens § 2 og rammeplanens kapittel 7.
  - o Informere om barnets behov for tiltak har vært drøftet i tverrfaglig ressursteam
  - o Informere om barnet mottar hjelp fra andre instanser, eventuelt hvilke
  - o Gi eventuell samtykke til at saksbehandler innhenter informasjon fra andre, f. eks PPT
  - o Legge ved dokumentasjon for eksempel fra spesialhelsetjenesten, BUP, fysioterapeut el. Andre

Dokumentasjon:

- Det følger av forarbeidene til diskriminerings- og tilgjengelighetsloven at den som fremsetter et krav om individuell tilrettelegging, på forespørsel må kunne dokumentere at vedkommende har nedsatt funksjonsevne og eventuelle behov. Kravet til dokumentasjon skal ikke gå lenger enn det som er nødvendig for å kunne vurdere behovet for individuell tilrettelegging. Dokumentasjonen skal ha relevans ved en vurdering av behov for individuell tilrettelegging (Ot.prp. nr. 44 (2007-2008) punkt s. 181).
- Selv om begrepet nedsatt funksjonsevne skal forstås vidt, er det lagt til grunn i forarbeidene til diskriminerings- og tilgjengelighetsloven at tilretteleggingsbehovet må være av en viss varighet og styrke for at den skal kunne begrunne et krav om individuell tilrettelegging (Ot.prp. nr. 44 (2007-2008) s. 180).

Kommunens vurdering:

- Vurderingen om et barn har behov for individuell tilrettelegging i barnehagen er todelt. Kommunen må fastsette at et barn har nedsatt funksjonsevne, samtidig som at det må foreligge en vurdering om barnehagen har mulighet til å tilrettelegge som spesifisert i barnehageloven §2: «*Barnehagen skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn, herunder samiske barns språk og kultur*».
- At et barn har nedsatt funksjonsevne er ikke ensbetydende med at barnet trenger særskilt tilrettelegging. Tilretteleggingsplikten forutsetter at funksjonsnedsettelsen medfører at barnet ikke kan nyttiggjøre seg av det ordinære barnehagetilbudet. I noen tilfeller vil barnets tilretteleggingsbehov kunne dekkes ved at barnehagen uformer det ordinære tilbudet på slik måte at alle barn har like muligheter til deltakelse og utfoldelse.

- Koordinator for spesialpedagogisk team skal observerer barnet i barnehagen etter avtale med barnehagen og samtykke fra foreldre, for å vurdere om det bør søkes tilrettelegging
- Koordinator for spesialpedagogisk team kan også etter avtale med barnehagen og samtykke fra foreldre observere barnet i barnehagen etter en mottatt søknad
- Koordinator har møte/ samtale med styrer/ pedagogisk leder
- Koordinator har møte/samtale med foreldrene

Vedtak om individuell tilrettelegging jf. barnehagelovens §37, saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven og barnekonvensjonens artikkel 3:

- Kommunen skal fatte enkeltvedtak så snart som mulig, det vil si så snart man har all den dokumentasjon som trengs jf. barnehagelovens § 37, jf. forvaltningslovens § 11a.
- Kommunen fatter skriftlige vedtak både når søknader om individuell tilrettelegging innvilges, og når det gis avslag
- Dersom vedtak ikke kan fattes innen 4 uker skal det gis et forvaltningssvar (foreløpig svar).

I vedtakene skal kommunen:

- o Ta stilling til om barnet har nedsatt funksjonsevne og ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn jf. barnehagelovens § 37.
  - o *I forarbeidene til barnehageloven § 37 har departementet sagt følgende om innholdet i begrepet «nedsatt funksjonsevne»: «Nedsatt funksjonsevne trenger ikke i seg selv å utgjøre en funksjonshemning. En sosial, relasjonell forståelse er lagt til grunn for begrepet funksjonshemning. Dette innebærer at funksjonshemning oppstår når det foreligger et gap mellom individets forutsetninger og omgivelsenes utforming eller krav til funksjon.» Videre er det uttalt at nedsatt funksjonsevne er definert som «tap av, skade på eller avvik i en av kroppens psykologiske, fysiologiske eller biologiske funksjoner». Noen eksempler på hva som vil omfattes er nedsatt syn eller hørsel, nedsatt bevegelsesfunksjon, hjertesykdommer, lungesykdommer og diagnoser innenfor autismespekteret. Nedsatt kognitiv funksjonsevne, som innebærer redusert evne til mentale prosesser som språk, hukommelse, informasjonsbearbeidelse, problemløsning og ervervelse av kunnskap og erfaringer, er også omfattet (Ot.prp. nr. 44 (2007-2008) s. 91).*
- o Gjøre en konkret og individuell vurdering av barnehagetilbudet, barnets funksjonsevne og tilpasningsbehov, samt hvordan barnehagetilbudet kan tilrettelegges for å avhjelpe barnets behov (hva som er grunnen til at barnet ikke kan delta på lik linje med andre barn og hva barnet trenger).
- o Ta stilling til hvilken tilrettelegging som er egnet for at barnet skal kunne nyttiggjøre seg barnehagetilbudet på lik linje som andre barn.
  - o *Tilrettelegging kan være endring av bygg for å tilpasse barnets behov eller støtte til utstyr som barnet trenger for å dra nytte av barnehagetilbudet. Tilrettelegging kan også være ekstra bemanning, opplæring av ansatte eller andre tiltak som er nødvendige.*
- o Hva barnet har behov for må vurderes konkret i hver enkelt sak. Det må vurderes hvilken situasjon barnet er i og hvilken nytte tiltaket vil ha for

barnet. De konkrete tilretteleggingstiltakene skal være hensiktsmessige, for å imøtekomme behovene barnet har.

- o Spesifisere antall timer i uken og tidsperioden vedtaket gjelder for og i hvilke situasjoner det skal tilrettelegges
- o Vurdere hva som er barnets beste jf. barnekonvensjonens artikkel 3:
- o Gi informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og informasjon om at klagen skal sendes til kommunen jf. forvaltningslovens § 27. Klageinstansen er Statsforvalteren i Oslo og Viken.
- o Gi informasjon om retten til å se sakens dokumenter jf. forvaltningslovens § 27.

I vedtak der det gis avslag skal det:

- o Begrunnes hvorfor barnet ikke har rett til individuell tilrettelegging, for eksempel vise til barnehagens generelle tilretteleggingsplikt jf. barnehagelovens §2 og rammeplanens kapitel 7.
- o Begrunne hvorfor og hvordan barnehagen selv kan ivareta barnets behov innenfor egen tilretteleggingsplikten og gi konkrete eksempler på dette.

I vedtak der kommune kommer frem til at et tiltak vil være en uforholdsmessig byrde i en bestemt barnehage skal kommunen legge vekt på:

- o Tilretteleggingens effekt for å nedbygge funksjonshemmende barrierer
- o De nødvendige kostnadene ved tilretteleggingen
- o Virksomhetens ressurser

Igangsettelse av vedtaket:

- Vedtaket bestemmer når tilretteleggingen skal igangsettes. Hvis vedtaket fastsetter en oppstartsdato er det denne som gjelder. Dersom vedtaket ikke angir oppstartsdato skal tilretteleggingen igangsettes fra vedtaksdato.
- Barnehagene organiserer tilretteleggingen
- Private barnehager refunderes utgifter, jf. kommunal retningslinje
- Dersom kommunen kommer frem til at det er en uforholdsmessig byrde å tilrettelegge i barnets barnehage må kommunen finne en annen barnehage hvor barnehagetilbudet kan tilrettelegges.
- Dersom en privat barnehage ikke samtykker til individuell tilrettelegging, må kommunen finne en annen barnehage hvor barnehagetilbudet kan tilrettelegges.
- Dersom en barnehage vurderer å sette i gang tiltak uten at foreldrene har vært involvert, må barnehagen forhåndsvarsle foreldrene om dette, slik at de får anledning til å uttale seg i saken jf. forvaltningslovens § 16.

Hjemmel:

- [Barnehagelovens §37](#)
- [Forvaltningsloven](#)
- [Barnekonvensjonen artikkel 3](#)

Referanser

- [UDIR – Regelverk § 37](#)
- [UDIR – Tilrettelegge barnehagetilbudet- nedsatt funksjonsevne](#)
- [UDIR – Veilederen spesialpedagogisk hjelp – skille mellom tilrettelegging og spesialpedagogisk hjelp](#)
- [Hjemmesiden Ås kommune; Bedre Tverrfaglig innsats- BTI veileder for barnehage](#)
- [Hjemmesiden Ås kommune: Spesialpedagogisk hjelp og individuell tilrettelegging](#)

Arkivering:

- Kommunale barnehager oppretter barnemapper for barn i kommunens sak og arkiv system
- Arkivet oppretter barnemappe for barn i private barnehager i kommunens sak og arkivsystem.
- Søknader og dokumentasjon registreres på barnemappene
- Vedtak opprettes som dokument på barnemappen

Distribusjon:

- Vedtak sendes med *SvarUt* til foreldre med aktuell barnehage som kopimottager